

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד 1 דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

כח וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ
 מִצְרַיִם שְׁבַע עָשָׂר
 וָשָׁנָה וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב
 שְׁנַיִם שָׁנָה וְאַרְבָּעִים
 וְשֶׁבַע שָׁנָיִם כֵּט
 וַיִּקְרָבוּ יְמֵי יִשְׂרָאֵל
 לָמוּת וַיִּקְרָא לְיוֹסֵף
 וַיֹּאמֶר לֵיהּ אִם
 כָּעֵן אֲשַׁכַּחֲתִי רַחֲמִין

כח וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עָשָׂר
 שָׁנָה וַיְהִי יְמֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנָה
 וְאַרְבָּעִים וְשֶׁבַע שָׁנָה: כֵּט וַיִּקְרָבוּ יְמֵי
 יִשְׂרָאֵל לָמוּת וַיִּקְרָא לְיוֹסֵף וַיֹּאמֶר
 לוֹ אִם-נָא מִצָּאתַי חֵן בְּעֵינֶיךָ שִׂים-נָא

(28) And Yaakov lived in the land of Egypt for seventeen years. Yaakov's days, the years of his life, amounted to one hundred and forty-seven years. (29) The days grew near for Yisrael to die, so he called for his son, for Yosef. And he said to him: Please! If I have found favor in your eyes, please place your hand

RASHI

רש"י

(28) וַיְחִי יַעֲקֹב — [Throughout the Torah, every new parshah (Torah section) begins either on a new line or on the same line as the preceding sentence but separated by a space of nine standard letters in width. Now, although we have a tradition from Ezra the Scribe that Vayechi does indeed begin a new parshah, nevertheless, Vayechi is unique, in that our verse continues immediately after the

(כח) וַיְחִי יַעֲקֹב. לְמָה פִּרְשָׁה זוֹ סְתוּמָה לְפִי שְׁכִינָן שְׁנַפְטָר יַעֲקֹב אָבִינוּ, נִסְתַּמּוּ עֵינֵיהֶם וּלְבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִצְרַת הַשְּׁעָבוּד שֶׁהִתְחִילוּ לְשַׁעֲבָדָם. דְּבַר אַחֵר: שֶׁבָקַשׁ לְגָלוּת אֶת הַקֶּץ לְבָנָיו וְנִסְתַּם מִמֶּנּוּ: (כט) וַיִּקְרָבוּ יְמֵי-יִשְׂרָאֵל לָמוּת. כָּל מִי שֶׁנֶּאֱמַר בוֹ: 'קְרִיבָה לָמוּת', לֹא הִגִּיעַ לְיָמֵי אָבוֹתָיו. יִצְחָק חֵי ק"פ וַיַּעֲקֹב קמ"ז. בְּדוֹד נֶאֱמַר: 'קְרִיבָה', אָבִיו חֵי ת' שְׁנַיִם וְהוּא חֵי ע'; וַיִּקְרָא לְבָנוֹ לְיוֹסֵף. לְמִי שֶׁהָיָה יְכַלֵּת

preceding verse (47:27), without any separating space, i.e., it is "closed."] Why is this parshah closed? Because as soon as our forefather Yaakov passed away, the eyes and hearts of Israel became "closed up" from the distress of subjugation, for [it was then that] the Egyptians began the process of bondage [by first asking Israel gently to do paid work (Sotah 11b), a process which eventually led to the ultimate cruel bondage which started fully when all of Yaakov's sons had passed away]. Another explanation [as to why this parshah is closed]: Yaakov sought to reveal the End [of Days, i.e., when the exile of Israel would finish], but [God did not want him to do this, so] it was "closed" [i.e., concealed] from him, [just as is taught] in Midrash Bereishit Rabbah (96:1). (29) **The days grew near for Yisrael to die** — Wherever the expression in Scripture "his days drew near to die" is used of anyone, it means that he does not live as long as his fathers (Bereishit Rabbah 96:4) [for Yitzchak lived for 180 years (see Genesis 35:28) while Yaakov lived to only 147 (see preceding verse); and David, of whom the expression "days drawing near to die" is also used (see I Kings 2:1), lived for 70 years, while his father lived to 400]. **He called for his son, for Yosef** — [All of his sons were with him in Egypt, so why did he specifically call Yosef? He called] the one

בְּעֵינַיִךְ שׁוֹי כְּעֵן יָדְךָ תַּחַת
 יָרְכִי וְתַעֲבֹד עִמִּי טִיבוֹ וְקִשׁוּט
 לֹא כְּעֵן תִּקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם: ל
 וְאֲשַׁכּוּב עִם אֲבוֹתַי וְתַטְלֵנִי
 מִמִּצְרַיִם וְתִקְבְּרֵנִי בְּקִבְרַתְהוֹן

יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי וְעָשִׂיתָ עִמָּדִי חֶסֶד וְאֱמֶת
 אֶל־נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם: וְשַׁכַּבְתִּי עִם־
 אֲבוֹתַי וְנִשְׂאֵתְנִי מִמִּצְרַיִם וְקִבְרַתְנִי

under my thigh and do kindness and truth with me — please do not bury me in Egypt. (30) For I am [soon] to lie with my fathers; carry me out of Egypt and

RASHI

who had the ability to perform [the required task] (Bereishit Rabbah 96:5). **Please place your hand [under my thigh]** — and swear. [Yaakov thereby continued the practice of his grandfather Avraham (see Rashi on Genesis 24:2).] **Kindness and truth** — When someone does kindness to a dead person, it is described as a “kindness of truth” [i.e., a completely altruistic kindness], since he does not expect any repayment for having granted [that kindness] (Bereishit Rabbah 96:5). **Please do not bury me in Egypt** — [for] Egypt’s earth will eventually become [converted into] lice (see Exodus

8:12-13) [which will then crawl about under my body]; and furthermore, those who are buried outside the Land [of Israel] will be resurrected only through the suffering of rolling [to Israel] through underground tunnels; and moreover, in order to prevent Egypt from making me into a deity (Bereishit Rabbah 96:5). (30) **ושכבתי עם אבתי** — [may be misunderstood to mean, “make me lie (i.e., bury me) with my fathers.” Rather,] the letter ו here acts as a link between [our phrase and] the beginning of the preceding verse. Thus, [the meaning of these verses is]: Please place your hand under my thigh and swear to me [that you will not bury me in Egypt], for I am to eventually lie with my fathers (**ושכבתי עם אבתי**), so you must carry me out of Egypt. Thus, you must not say that the phrase here, **ושכבתי עם אבתי**, means “make me lie down [i.e., bury me] with my fathers in the Cave [of Makhpeilah],” for you see that the verse already [states the order to “bury” him, when it] says [immediately] after this, “carry me out of Egypt and bury me where they are buried” [and therefore, if **ושכבתי עם אבתי** means to bury him, the verse would read, “bury me with my fathers, carry me out of Egypt and bury me where they are buried,” and this is surely redundant]. Furthermore, we always find in Scripture that the expression “lying with one’s fathers,” exclusively refers to the actual passing away of the person, rather than to his burial. [This point is illustrated.] e.g., in the verse (I Kings 2:10), “And David slept with his fathers,” [which, if meant that he was buried with his father, would

רש"י
 בְּיָדְךָ לַעֲשׂוֹת: שִׁים-נָא יָדְךָ. וְהִשָּׁבַע: חֶסֶד וְאֱמֶת.
 חֶסֶד שְׁעוֹשִׁין עִם הַמֵּתִים הוּא חֶסֶד שֶׁל אֲמֶת, שְׂאִינוֹ
 מִצְפָּה לְתִשְׁלוּם גְּמוּלָה: אֶל-נָא תִקְבְּרֵנִי בְּמִצְרַיִם.
 סוּפָה לְהִיּוֹת עֶפְרָה בְּנִים וּמְרַחֲשִׁין תַּחַת גּוּפֵי, וְשֹׁאִין
 מִתְּחִיל חוֹצֵה לְאֶרֶץ חַיִּים, אֲלָא בְּצַעַר גְּלוּל מַחְלוֹת,
 וְשִׁלָּא יַעֲשׂוּנֵי מִצְרַיִם עֲבוּדַת אֱלִילִים: (ל) וְשַׁכַּבְתִּי
 עִם-אֲבוֹתַי. וְיוֹ זֶה מִחֲבַר לְמַעֲלָה לְתַחֲלַת הַמִּקְרָא:
 שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יָרְכִי וְהִשָּׁבַע לִי, וְאִנִּי סוֹפִי לְשַׁכַּב
 עִם אֲבוֹתַי וְאִתָּה תִשְׂאֵנִי מִמִּצְרַיִם. וְאִין לוֹמַר:
 וְשַׁכַּבְתִּי עִם אֲבוֹתַי, הִשְׁכִּיבֵנִי עִם אֲבוֹתַי בְּמַעְרָה,
 שְׁהָרִי כְּתִיב אַחֲרָיו: וְנִשְׂאֵתְנִי מִמִּצְרַיִם וְקִבְרַתְנִי
 בְּקִבְרָתָם. וְעוֹד מְצִינוֹ בְּכָל מְקוֹם לְשׁוֹן שְׁכִיבָה עִם
 אֲבוֹתָיו, הִיא הַגְּיוּעָה וְלֹא הַקְּבוּרָה, כְּמוֹ: וְיִשְׁכַּב דָּוִד

וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱבֹד כְּפִתְגָמְךָ:
 לֹא וַיֹּאמֶר קִים לִי וְקִיִּים לַיהוָה
 וּסְגִיד יִשְׂרָאֵל עַל רִישׁ עַרְסָא:
 א וְהוּהָ בֵּתַר פִּתְגָמֵי־הָאֱלֹהִין
 וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הֲאֵ אַבְנֹךְ שְׂכִיב
 מִרְעַ וְדַבֵּר יְתִ תְּרִין בְּנוֹהֵי
 עֲמִיָּה יְתִ מְנַשֶּׁה וְיְתִ אֶפְרַיִם: ב
 וְהוּי לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הָאֵ בְרַךְ

בְּקִבְרָתְךָ וַיֹּאמֶר אֲנִי אֶעֱשֶׂה כְּדִבְרֶךָ:
 לֹא וַיֹּאמֶר הַשְׁבָּעָה לִּי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ
 יִשְׂרָאֵל עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה: פ מח א וַיְהִי
 אַחֲרַי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה
 אָבִיךָ הֹלֵךְ וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת־
 מְנַשֶּׁה וְאֶת־אֶפְרַיִם: ב וַיִּגֵּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר

bury me where they are buried. So he said: I shall do as you have spoken. (31) And he said: Swear to me. So he swore to him. And Yisrael prostrated himself towards the head of the bed. 48 (1) And after these events, someone said to Yosef: Your father is ill now! So he took his two sons, Menashe and Efraim, together with him. (2) Someone told Yaakov and said: Look! Your son

RASHI

mean that he was buried in Beit Lechem, where his father Yishai had been buried, and this cannot be, since the same] verse continues “and he was buried in the City of David” [and thus, “David slept with his fathers” means that he passed away]. (31) And Yisrael prostrated himself — [Yaakov was acknowledging his dependence on Yosef in this matter. This bears out the saying.] “A fox in his hour — bow down to him” (Megillah 16b and Gur Aryeih).

Towards the head of the bed — He

turned himself backwards (Mizrachi) towards the direction of the Divine Presence [at the head of his bed] (Tanchuma 3); from here, our Rabbis have taught that the Divine Presence rests above the head of an ill person (Shabbat 12b). Another explanation of “Towards the head of the bed”: [Yaakov prostrated himself in thanks to God, Who had now shown him] that his “bed” [i.e., his progeny] were all fully intact [in their righteousness], and that none of his offspring were evil (Sifrei Devarim 6:4). for indeed, [even though] Yosef had become a king [amidst that evil Egyptian society], and furthermore, he had been captured among the nations. Yet, Yosef indeed remained steadfast in his [original] righteousness. 48 (1) וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף — [meaning, “he said to Yosef ... .” Who did?] One of the messengers. This is an abridged verse [that omits the subject of the verb, and therefore has the meaning, “someone said to Yosef”]. And some say that Efraim was accustomed to being with Yaakov in order to learn Torah from him, and when Yaakov became ill in the land of Goshen, Efraim went to his father [Yosef] in Egypt, to tell him (Tanchuma 6). **So he took his two sons ... together with him — in**

רש"י

עם אבותיו, ואחר כך: וַיִּקְבַּר בְּעִיר דָּוִד:
 (לא) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל. תַּעֲלֵא בְּעֵינֶיךָ סְגִיד לַיהוָה:
 עַל־רֹאשׁ הַמִּטָּה. הִפֵּךְ עִצְמוֹ לְצַד הַשְּׂכִינָה, מִכָּאֵן
 אָמְרוּ שֶׁהַשְּׂכִינָה לְמַעַל מִרְאֲשֵׁתָיו שֶׁל חוֹלָה. דָּבַר
 אַחֲרַי: עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, עַל שֶׁהִיטָה מִסְתּוֹ שֶׁלֹּמֶה
 וְלֹא הָיָה בָּהּ רָשָׁע, שֶׁהָרִי יוֹסֵף מְלֹךְ הוּא, וְעוֹד,
 שֶׁנִּשְׁבָּה לְבֵין הַגּוֹיִם וְהָרִי הוּא עוֹמֵד בְּצַדְקוֹ:
 (א) וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף. אֲנֹכִי מִן הַמְּגִידִים, וְהָרִי זֶה מִקְרָא
 קֶצֶר, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: אֶפְרַיִם הָיָה רְגִיל אֶצֶל יַעֲקֹב
 בְּתַלְמוּדוֹ, וְכִשְׁחָלָה יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ גּוֹשֵׁן, הִלֵּךְ אֶפְרַיִם
 אֶצֶל אָבִיו לְמִצְרַיִם לְהַגִּיד לוֹ: וַיִּקַּח אֶת־שְׁנֵי בָנָיו

יֹסֵף בָּנֵךְ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל
 וַיֵּשֶׁב עַל-הַמֶּטֶה:
 יוֹסֵף אֶתָּא לְוַתְךָ וְאֶתְךָ
 יִשְׂרָאֵל וַיֵּיבַע עַל עֵרְסָא:

Yosef is coming to you! So Yisrael gathered his strength and sat up in bed.

RASHI

order that Yaakov could bless them before his death (Tanchuma 5). (2) ויגד — [meaning, “He told Yaakov ....” Who did?] The one who told Yaakov [i.e., someone]; Scripture does not specify who this was [and thus, the meaning here is that Yaakov was told]. Many instances of elliptical expressions are found in Scripture [where e.g., the subject of the

verb is omitted (see Rashi on preceding verse, and on Genesis 39:14 among many others)].
So Yisrael gathered his strength [and sat up in bed] — Said Yaakov: “Even though he is my son, he is nevertheless a king. I must therefore give him honor.” (Tanchuma 6) From here, [we learn] that we must give honor to royalty. [Unlike verse 31, where Yaakov needed Yosef’s assurance regarding his burial, here, Yosef needed Yaakov’s blessings, therefore, Rashi interprets Yaakov’s sitting up in bed as giving honor to royalty.] Likewise, [even though Pharaoh was evil,] Moshe also gave honor to royalty [when he used the expression of deference] (Exodus 11:8), “and all these, your servants, will come down to me;” and similarly, [not only in word but in deed,] Eliyahu [gave honor to royalty] (I Kings 18:46), “and he girded his loins [and ran before Achav].” (Tanchuma Bo 7)

רש"י

עמו. כדוּ שְׂיִבְרַכְמָּה יַעֲקֹב לְפָנָי מוֹתוֹ: (ב) וַיִּגַּד. הַמְגִיד לַיַּעֲקֹב, וְלֹא פָּרַשׁ מִי, וְהִרְבֵּה מִקְרָאוֹת קִצְרֵי לְשׁוֹן: וַיִּתְחַזַּק יִשְׂרָאֵל. אָמַר: אַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּנִי, מֶלֶךְ הוּא, אֲחַלֵּק לוֹ כְּבוֹד, מִכָּאֵן שְׂחוּלָקִים כְּבוֹד לְמַלְכוּת, וְכֵן מֹשֶׁה חָלַק כְּבוֹד לְמַלְכוּת: וַיִּרְדּוּ כָּל עַבְדֵיךָ אֵלֶיךָ אֱלֹהֵי אֱלֹהֵי (שְׁמוֹת, יא), וְכֵן אֵלֵיהֶוּ: וַיִּשְׁנֶם מִתְּנִיּוֹ וְגו' (מְלָכִים א, יח):

PROPHETS I Kings 2

(א) ויקריבו יומי דוד לממת
 ופקיד ית שלמה בריה
 למימר: (ב) אָנָּה אָזִיל בְּאוֹרַח
 כָּל אֲרָעָא וַתִּתְקִיף וַתְּהִי לְגִבֹר
 דְּחִיל חֲטָאִין: (ג) וַתִּשֶׁר ית
 מִטְרָת מִימְרָא דִּי אֱלֹהֵךָ
 לְמַתְךָ בְּאוֹרַח דְּתַקְנֵנּוּ קְדָמוּהִי
 לְמִיִּטְר קְרִימוּהִי פְקוּדוּהִי
 וְדִינְהוּי וְסִהֲדוּתֵיהּ כְּמָא

א וַיִּקְרְבוּ יְמֵי-דָוִד לָמוֹת וַיֵּצֵא אֶת-שְׁלֹמֹה בְּנוֹ
 לְאֹמֶר: ב אֲנִכִּי הִלֵּךְ בְּדַרְךְ כָּל-הָאָרֶץ וְחֻזְקָתָ
 וְהִיֵּית לְאִישׁ: ג וְשִׁמְרָתְךָ אֶת-מִשְׁמֶרֶת יְדוּהָ
 אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּדַרְכֵיךָ לְשָׁמֵר חֻקֹּתַי מִצְוֹתַי
 וּמִשְׁפָּטַי וְעֵדוּתַי כִּפְתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה לְמַעַן
 תִּשְׁכִּיל אֶת כָּל-אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר תִּפְנֶה

נביאים מלכים א פרק ב

(1) And the days of David drew near that he should die, and he charged his son Shlomo, saying: (2) I go the way of all the earth: you shall be strong, therefore, and show yourself to be a man. (3) And keep the charge of the Lord your God to walk in His ways, to keep His statutes, and His commandments, and His judgments, and His testimonies, as it is written in the law of Moshe, that you

דְּכַתִּיב בְּאוֹרֵי־תֵא דְמוֹשֶׁה בְּדִיל
 דְּתַצְלַח יֵת כָּל דְּתַעֲבִיד וְיֵת
 כָּל אַתֵּר דְּתַתְּפִנִי לְתַמָּן:
 (ד) בְּדִיל דֵי יִקְיִים יֵי פִתְגְמוּהֵי
 דֵי מְלִיל עֲלֵי לְמִימֵר אִם יִטְרוּן
 בְּנִיךָ יֵת אוֹרְחֵיהוֹן לְמַתָּךְ
 קְדָמֵי בְקִשׁוּט בְּכָל לְבָהוֹן וְכָל
 נַפְשֵׁיהוֹן לְמִימֵר לֹא יִפְסוֹק לְךָ
 גְּבֵר מֵעַל פּוֹרְסֵי מַלְכוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל: (ה) וְאִף אַתָּה יְדַעְתָּ
 יֵת דְּעֵבִיד לִי יוֹאֵב בֶּר צְרוּיָה
 דְּעֵבִיד לְתַרִּין רַבְּנֵי חֵילוֹתָא
 דִּישְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּר נֵר
 וְלַעֲמֶשָׂא בֶּר יֵתֵר דְּקִטְשִׁלְיֹון
 בְּעֶרְמוּתֵיהֶּ וְדָמֵי דֵי יִתְחַשְׁיב

שָׁם: ד לְמַעַן יִקִּים יְדוּהָ אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר
 דִּבֶּר עָלַי לֵאמֹר אִם־יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ אֶת־דְּרָכְךָ לְלַכֵּת
 לְפָנַי בְּאֵמֶת בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ לֵאמֹר לֹא־
 יִכְרַת לְךָ אִישׁ מֵעַל כֶּסֶף יִשְׂרָאֵל: ה וְגַם אַתָּה
 יְדַעְתָּ אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן־צְרוּיָה אֲשֶׁר
 עָשָׂה לְשָׁנֵי־שְׂרֵי צְבָאוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְנֵר בֶּן־נֵר
 וְלַעֲמֶשָׂא בֶּן־יֵתֵר וַיְהַרְגֵם וַיִּשֶׂם דָּמֵי־מַלְחָמָה
 בְּשָׁלֹם וַיִּתֵּן דָּמֵי מַלְחָמָה בַּחֲגֻרְתּוֹ אֲשֶׁר בְּמַתְּנָיו
 וּבְנִעְלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו: ו וְעָשִׂיתָ כַּחֲכַמְתָּךְ וְלֹא־
 תוֹרַד שִׁיבְתוֹ בְּשָׁלֹם שְׂאֵל:

לֵה דְמֵיהוֹן עֲלוּהֵי כְדָם תְּבִירֵי קָרְבָא וְיִתִּיב לְהוֹן בְּכַמְנַת שְׁלָמָא וְאִשִּׁיד דְמָהוֹן בְּאַסְפְּנִיקֵי דֵי בְחַרְצִיָה
 וְדַשׁ בְּטִלְרֵיתָא דֵי בְרַגְלוּהֵי: (ו) וְתַעֲבִיד כְּחוֹכְמַתְךָ וְלֹא תַחִית סִיבְתָהּ בְּשָׁלָמָא לְשְׂאֵל:

may prosper in all that you do and wherever you turn. (4) That the Lord may continue His word which He spoke concerning me, saying, If your children take heed to their way, to walk before Me in truth with all their heart and with all their soul, saying, there shall not be cut off from you, a man on the throne of Israel. (5) Moreover, you also know what Yoav the son of Zeruyah did to me, [and] what he did to the two captains of the hosts of Israel, to Avner the son of Ner, and to Amasa the son of Yeter, whom he slew, and shed the blood of war in peace and put the blood of war upon his girdle that was about his loins, and in his shoes that were on his feet. (6) And you shall do according to your wisdom, and do not let his hoary head go down to the grave in peace.

RASHI

רש"י

(5) **What Yoav ... did to me** — *by showing others the letter which David had sent through Uriah [ordering his death (see II Samuel 11:15, Midrash Tanchuma end of Parshat Massei)].* **The blood of war in peace** — *Since they were at peace with him, they were not on guard against him.* **Upon his girdle, etc.** — *He had girded his sword, attached to his loins [in a manner making it easily accessible to him].* **And in his shoes that were on his feet** — *He slew Avner slyly asking him how an armless women performs chalitzah [and when he bent down to show him he killed him].* (6) **To the grave in peace** — *Do not let him die a natural death and cause him to fall into Gehinnom [i.e., purgatory].*

(ה) אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֵב. שְׁהִרְאָה הַסֵּפֶר שֶׁשְּׁלַח דָּוִד בְּיַד אוֹרְיָה: דָּמֵי מַלְחָמָה בְּשָׁלֹם. שְׁהָיוּ בְּשָׁלוֹם עִמּוֹ וְלֹא הָיוּ נִשְׁמְרִין מִמֶּנּוּ: בַּחֲגֻרְתּוֹ וְכוּ'. שְׁהִיָּה חֲרָבוֹ מְצֻמְדָּת עַל מַתְּנָיו: וּבְנִעְלוֹ אֲשֶׁר בְּרַגְלָיו. לְאַבְנֵר הָרַג בְּעֶרְמָה שֶׁשְּׂאֵלוֹ גְּדָמַת הָיֵאֶךְ חוֹלְצָת: (ו) בְּשָׁלֹם שְׂאֵל. אֵל תַּנְיַחוּהוּ לְמוֹת מִיַּת עֲצָמוֹ וַיִּפֹּל בְּגִיהֵנָם:

Writings Mishlei 10-11

כתובים משלי פרק י-יא

לא פִּי־צַדִּיק יִנּוּב חֲכֵמָה וְלִשׁוֹן תְּהַפְּכוֹת תִּפְרֹת: לא פּוֹמִיָּה דְּצַדִּיקָא מוֹעֵי חֲכֵמָתָא וְלִישָׁנָא דְּהִפְּכוֹ נִתְּפֹסֵק: לב שִׁפְתֵי צַדִּיק יִדְעוֹן רִצּוֹן וּפִי רְשָׁעִים תְּהַפְּכוֹת: לב שְׁפוּתִיָּה דְּצַדִּיקָא א מֵאֲזֵנֵי מֶרְמָה תּוֹעֵבֶת יְדוּה וְאֵבֶן שְׁלֵמָה רִצּוֹנוֹ: א צְבִיוֹנָא וּפּוֹמְהוֹן ב בא־זֶדוֹן וַיִּבֵּא קֶלֶן וְאֶת־צְנוּעִים חֲכֵמָה: ג תַּמַּת דְּרִשְׁעֵי מִהֶפֶד: א מִסְחָא יִשְׂרָיִם תִּנְחֵם וְסִלַּף בּוֹגְדִים וְשָׂדֵם (קרי יִשְׂדֵם): ד לא־יִוְעִיל הוֹן בְּיוֹם עֶבְרָה וְצַדִּיקָה תִּצְלֵל מִמּוֹת: ג תְּמִימוּתָא דְּתִרְצִי תִדְבֵּר אֲנוּן וְנִטְלָטְלוֹן בְּזוּזֵי וְנִדְכְּנוּן: ד לא מִהֲנֵי שְׁקָרָא בְּיוֹמָא דְּרוּגְזָא וְצַדִּיקָתָא מִפְּלִטָא מִן מוֹתָא בִּישָׂא:

(31) The mouth of a righteous man speaks wisdom, but a perverse tongue shall be cut off. (32) The lips of a righteous man know how to please, but the mouth of the wicked [knows] how to distort. **11** (1) Deceitful scales are an abomination of the Lord, but a perfect weight is His will. (2) When willful wickedness comes, then comes disgrace; but with the modest is wisdom. (3) The innocence of the upright leads them, but the distortion of the treacherous robs them. (4) Riches will not avail on the day of wrath, but charity will save from death.

RASHI

רש"י

(31) **יִנּוּב** — *Speaks.* (32) **Know how to please** — *They know how to please and placate his Creator.* (2) **With the modest** — *comes wisdom.* (3) **תִּנְחֵם** — *Leads them.*

ושדם — *Robbs them.*

Mishnah Peah, chapter 3

משנה פאה פרק ג

(1) In the case of beds of produce growing between olive trees the School of Shammai say [since these are individual beds, therefore], One must give *peah* from each bed, but the School of Hillel maintain, that only one *peah* is given for the whole, [since it really is one large field and only broken up by olive trees]. The School of Shammai agree, however, that if the ends of the beds border one another, one *peah* is given for the whole [the

רבנו עובדיה מברטנורא

א מלבנות. ערוגות מרובעות, ובשביל שעשויות כדפוסי הלבנות קרויין מלבנות: **שבין הזיתים.** והוא הדין לכל שאר אילנות, ונקט זיתים לאשמועינן דאפילו זיתים שחייבים בפאה לא מפסקי לביה, וכל שכן שאר אילנות שאין חייבין בפאה, דפשיטא דלא מפסקי: **בית שמאי אומרים פאה מכל אחד ואחד.** מכל מלבן ומלבן. הואיל ועומדות

disagreement between the School of Shammai and that of Hillel, is only in a case where there are ten trees in a *bet se'ah* — an area of 50 cubits squared. If the proportion is less than this even the School of Hillel admit that the beds are individual fields, which require individual *peah* (since the trees are sparse, one realizes that he planted the beds as individual fields and not that they are

really one large field separated by trees). If the proportion is more than this, the School of Shammai admit that one *peah* would suffice, since it is obvious that this is actually one large field, separated by trees]. (2) If one gives a striped appearance to his field and leaves behind some moist stalks [i.e., he harvests certain patches of field where the produce ripened and leaves other patches where the produce is still growing, resulting in a field of striped appearance], Rabbi Akiva says, He gives *peah* from each patch but the Sages say [He gives *peah* from] one patch for all. The Sages, however, agree with Rabbi Akiva that one who sows dill or mustard seed in three places must give *peah* from each place [since these are almost never planted together, they are, therefore, considered individual fields, each requiring its own *peah*]. (3) One who plucks fresh onions for the market and leaves the dry ones [in the ground] for later storage must give *peah* from each separately [these are considered as two different species of onion]. The same applies to beans [i.e., if one picked fresh beans for the market and leaves the dry ones for later storage] and to a vineyard [i.e., regarding grapes]. If he, however, only thins them out [i.e., he plucked the middle row of onions so that the rows of onions on either side, should have room to grow] then he gives [*peah*] from the remainder, according to the quantity of that which he left [since the onions he plucked were not uprooted in order to be harvested, rather, only to benefit those onions remaining, he therefore, is free

רבנו עובדיה מברטנורא

הערוגות פסקי ואין מתערבין זו עם זו, קטברי בית שמאי דמפסקי זיתים. אבל היכא דראשי שורות מתערבין מזה לזה, מודו דלא מפסקי. ובזמן שהאילנות מרוחקים זה מזה עד שבקרקע בית סאה שהוא חמשים אמה על חמשים אמה אין בו עשרה אילנות, מודים בית הלל שנותן פאה לכל מלבן ומלבן, דהואיל והאילנות מרוחקין, נראין הדברים שלא בשביל האילנות נעשו המלבנות. ובזמן שהאילנות רצופים, ויש עשרה אילנות בפחות מבית סאה, מודים בית שמאי שנותן פאה אחת על הכל, לא נחלקו אלא כשיש עשרה אילנות בבית סאה: **ב המנמר**. מלקט שדהו מקומות מקומות דמחזי כמנמר. לשון ונמר חברבורותיו (ידיה יג), שקצר התבואה שנתבשלה ראשון ראשון בשדה. **ושייר קלחים לחים**. אותן שלא נתבשלו: **נותן פאה מכל אחד ואחד**. כשחזור ללקט הקלחים לחים ששייר, דנמור מפסיק ולאז אתחלתא דקצירה חשיבא: **בזורע שבת**. ירק שקורין לו אניט'ו בלע"ז. **שהוא נותן פאה מכל אחת ואחת**. מפני שאין דרכן לזרוע מהן שדה אחת, לפיכך חשובין כל אותן ערוגות כאלו כל אחת מהן שדה אחת. ושבת וחרדל חייבין בפאה אף על פי שאין נותנין לירק פאה משום דלזרע עבידי, וכמיני זרעים חשיבי. והלכה כחכמים: **ג המחליק בצלים**. אית דמפרשי לשון ואנכי איש חלק (בראשית כו), על שם שכשנתלשו נשאר המקום חלק. ואית דמפרשי המחליק, כמו המחלק, שנטול חלק מן הבצלים לחים למכרן בשוק, וחלק אחר מניח יבשים לגורן לקיום: **נותן פאה לאלו לעצמן**. דכשני מיני חטים דמו. **וכן בכרם**. וכן המחליק בכרם דינו כמחליק בבצלים: **המדל נותן מן המשויר על מה ששייר**. בזמן שהבצלים זרועים רצופים, נוטל מהם אחד מבנתיים, כדי שהנשארים יתגדלו בריחו ויעשו גסים, וזהו הנקרא מדל,

מְעַרְבִין, שְׁהוּא נֹתֵן פֶּאֶה מֵאֶחָד עַל הַכֹּל: **ב המנמר** אֵת שְׂדֵהוּ וְשִׁיר קְלָחִים לְחִים, רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, נֹתֵן פֶּאֶה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְחֲכָמִים אָמְרִים, מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. וּמוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי עֲקִיבָא בְּזֹרֵעַ שֶׁבֶת אוֹ חֲרָדֵל בְּשִׁלְטָה מְקוּמוֹת, שְׁהוּא נֹתֵן פֶּאֶה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד: **ג המחליק** בְּצָלִים לְחִים לְשׁוֹק וּמְקָיִם יְבֵשִׁים לְגֵרֵן, נֹתֵן פֶּאֶה לְאֵלוֹ לְעִצְמָן וּלְאֵלוֹ לְעִצְמָן. וְכֵן בְּאֶפְרָיִם, וְכֵן בְּכָרֶם. הַמְדֵל, נֹתֵן מִן הַמְשָׁאָר עַל מֵה

from giving *peah* from those he uprooted]. But if he plucks up for one purpose [either for the market or for storage] he gives from the remainder for the whole [i.e., that which he plucked is considered harvesting and, therefore, he must give *peah* at the conclusion of the harvest for that which he had previously plucked]. (4) [Large] onions left in the ground and used as seed, are liable to *peah* but Rabbi Yose exempts them [since they are eaten only in times of great need, they are not considered food]. In the case of onions [growing] between vegetables: Rabbi

Yose [considers this as different seed and, therefore,] says *peah* must be given from each [plot as is stated in Mishnah 2:1 (see last week Mishnah portion)] but the Sages say [onions and vegetables are not considered as different seed and, therefore, [he gives *peah*] from one [plot] for all. (5) [Two] brothers who have divided [an inheritance of land] must give *peah* twice [i.e., each individually]. If they afterwards become partners again, they give only one *peah*. Two who purchase a tree give one *peah*. If one buys the northern section and the other its southern part, each must give *peah* separately. If one sells tree stems [i.e., he sold the trees for the buyer to remove them and replant them elsewhere and they had fruit] in his field he [the buyer] must give *peah* from each stalk [since he did not sell him the land, it, therefore, cannot unify all the trees into one field]. Rabbi Yehuda says This is only when the owner of the field left nothing [for himself, i.e., he didn't pick any trees of their fruit] but if he did leave for himself [once he picked some of the trees before he sold the others, the entire field becomes obligated in *peah* and, therefore,] he gives one *peah* for the whole. (6) Rabbi Eliezer states A piece of land the size of [which one can sow] one fourth of a *kav* [of seed, i.e., ten and one half by ten and a fraction cubits] is subject to *peah*. Rabbi Yehoshua says It must [be large enough]

רבנו עובדיה מברטנורא

שדולה ושולף אותם ממקומם, ותנן איזהו מדל, נוטל אחד ומניח שנים, ואותן שעוקר ליתן ריוח לנשאים, אינם חייבין בפאה, לפי שתקנת הנשאים היא, הילכך נותן פאה מן הנשאר לבד, והנעקר פטור מכלום דלא חשיבא קצירה: **המחליק מאחת יד.** כלומר מענין אחד, או כולו לגורן או כולו לשוק. ורמב"ם פירש מאחת יד ממקום אחד, שהחלק שנוטל למכור בשוק, אינו נוטל אותו מכאן ומכאן, אלא כולו מצד אחד: **ד האמהות של בצלים.** בצלים גדולים שמניחין אותן לגדל זרע, ומתוך שמשתהין בארץ לא חזו לאכילה אלא על ידי הדחק, ולכך פטר רבי יוסי, ואין הלכה כמותו: **מלבנות הבצלים שבין הירק.** סבר רבי יוסי דירק בורע אחר דמי, שאין דרך בני אדם להיות מוכנים בצלים בין הירק, ותנן לעיל בפרק שני דזרע אחר מפטיק. ואין הלכה כרבי יוסי: **ה שלקחו את האילן.** מהגן אילנות דחשיב בפרק קמא שחיביים בפאה: **המוכר קלחי אילן.** שרשי צמחים שחיביין בפאה ולא מכר לו הקרקע, נותן הלוקח פאה מכל אחד ואחד. **בזמן שלא שויר.** כלומר, אם לא התחיל בעל השדה לקצור או ללקט פירות, או הוא דחייב הלוקח ליתן פאה, אבל אם התחיל בעל השדה לקצור שדהו קודם שמכר את אלו שנשאר מן השדה שלא נקצר או שלא נלקט, בעל השדה הוא הנותן פאה על הכל, דמכי אתחיל בקצירה או בלקיטת הפירות איתחייב בפאה של כל השדה, ורבי יהודה לפרושי מלתייה דתנא קמא אתא, וכן הלכה: **ו קרקע בית רובע.** מקום שראוי לזרוע בו רובע הקב,

ששיר. והמחליק מאחת יד, נותן מן המשאר על הכל: **ד האמהות של בצלים חייבות בפאה,** ורבי יוסי פוטר. **מלבנות הבצלים שבין הירק,** רבי יוסי אומר, פאה מכל אחד ואחד. **וחכמים אומרים,** מאחד על הכל: **ה האחין שחלקו,** נותנין שתי פאות. **חזרו ונשתתפו,** נותנין פאה אחת. **שנים שלקחו את האילן,** נותנין פאה אחת. **לקח זה צפונה וזה דרומה,** זה נותן פאה לעצמו, וזה נותן פאה לעצמו. **המוכר קלחי אילן בתוך שדהו,** נותן פאה מכל אחד ואחד. **אמר רבי יהודה,** אימתי. **בזמן שלא שיר בעל השדה.** אבל אם שיר בעל השדה, הוא נותן פאה לכל: **ו רבי אליעזר אומר,** קרקע בית רבע, חייבת בפאה. **רבי יהושע**

to produce two *se'ah* [which is twelve *kav*, since a field is determined by its yield and not by its sowing capacity]. Rabbi Tarfon maintains that it must be six handbreadths by six [which is the size of a vegetable bed (see *Kilayim* 3:1, *Chok Leviticus* 1, vol. 5, pg. 323)]. Rabbi Yehudah ben Beteira says [Even if only large enough] for the sickle to cut two handfuls [the method of harvest used to be, that the harvester would grasp a handful of stalks and swing the sickle underneath; if there was enough produce that required two swings this, too, was enough for *peah*]. The *halachah* follows his words. Rabbi Akiva says Even the smallest plot is liable to *peah* and firstfruits and [is sufficient] for the writing of the *prozbul* [when Hillel saw that people were refraining from lending before *Shemittah*, he created the *prozbul*, whereby one hands over the debts owed to him to the Court on the basis of land owned by the borrower, (since he has immovable property, the loan is considered collected by the Court through the property and thereby, his loan is not cancelled by *Shemittah*). It should be noted that Bartenurah (*Shevi'it* 10:3) follows the view in the Talmud (see *Gittin* 36a) that the *prozbul* was only effective during times when the laws of *Shemittah* were Rabbinic in nature] and also [only the smallest plot is necessary in order], to acquire, in conjunction with it, movable property by money by deed or by *chazakah* (see *Kiddushin* 1:5, *Chok Leviticus* II, vol. 6, pg. 127). (7) If a man who was deathly ill assigned his property in writing [to others] and left for himself any property, however small, he renders his gift valid [even if he recovered from his illness, since he cannot say, I only gave my property away because I thought I would die, because if that were the case, he would have given everything away] but, if he retains no property whatever, his gift is not valid [since he could say, I only gave my property away because I thought I would die (see *Bava Batra* 4:6, *Chok*, vol. 6, pg. 45)]. One [who was deathly ill] who gave, in writing, his property to his children and he gave to his wife, in writing, any plot of land however small, [and she remained silent, not protesting, that, in addition, she also wants her right to collect her *ketubah* from the

אומר, העושה סאתים. רבי טרפון אומר, ששה על ששה טפחים. רבי יהודה בן בתירה אומר, כדי לקצר ולשנות. והלכה כדבריו. רבי עקיבא אומר, קרקע כל שהיא, חייב בפאה, ובבכורים, ולכתב עליו פרוזבול, ולקנות עמו נכסים שאין להם אחריות בכסף ובשטר ובחזקה: ז הכותב נכסיו שכיב מרע, שיר קרקע כל שהיא, מתנתו מתנה. לא שיר קרקע כל שהיא, אין מתנתו מתנה. הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו

בנו עובדיה מברטנורא

ופירשו בו שהוא עשר אמות ומחצה על עשר אמות בקירוב: העושה סאתים. ר' יהושע לא אויל בתר זריעה, אלא קרקע המוציאה סאתים שהן י"ב קבין: לקצור ולשנות. דרך הקוצרים אווחו מלא כפו מן הקמה וקוצר כדכתיב (ותהלים קט) שלא מלא כפו קוצר. ואם יש בקמה כדי למלאות כפו שני פעמים, חייבת בפאה: קרקע כל שהוא חייבת בפאה. דסבירא ליה פאת שדך כל שהוא משמע, ופליג, אכולהו: ובבכורים. דכתיב בהו אדמתך, והני מילי בבכורי חטה ושעורה, אבל בבכורים של אילן אינו חייב אלא אם כן יש לו קרקע שש עשרה אמות סביב לאילן שהוא שיעור יניקתו: ולכתוב עליו פרוזבול. הלל תקן פרוזבול כשראה שהיו נמנעים מלהלוות לעניים מפני השביעית שמשמטת החוב, תקן שיהא מוסר שטרותיו לבית דין, וכותב, מוסר אני לכם פלוני ופלוני הדיינין כל חוב שיש לי שאגבנו כל זמן שארצה. ומשכתבו לו שטר זה, שוב אין שביעית משמטת חובו. ודוקא כשיש קרקע כל דהו ללוה, דאו חשוב כאילו החוב גבוי כבר ביד בית דין, ותו לא קרינן ביה לא יגוש, וחשבינן לקרקע כל שהוא כאילו שוה כל החוב, דאין אונאה לקרקעות: ולקנות עמו נכסים שאין להם אחריות. דמטלטלין נקנין אגב קרקע בכסף בשטר ובחזקה, כדתנן בפרק קמא דקדושין ושם מפורש: ז שכיב מרע. השוכב על מטתו מחמת חולי: שייר קרקע כל שהוא. כל הני שייר קרקע כל

other properties] she thereby forfeits her *ketubah* [i.e., a *ketubah* is collectable from the property of the estate, here, she is considered to have foregone her lien on the properties assigned to the heirs, through her silence]. Rabbi Yose says, If she accepted [such an assignment, when she heard about

it] even though he did not assign it to her, in writing, she forfeits her [lien on the properties in regard to the collection of her] *ketubah*. (8) If a man gives, in writing, [all] his possessions to his slave he thereby [includes his slave who is also a possession and he, therefore,] becomes a free man. If he [gives in writing, all his possessions to his slave] but, reserved for himself any immovable property however small, he does not become a free man [since he excluded one property, he thereby contradicts his written statement that **all** his possessions are given to the slave; we, therefore, say that his statement is null and void]. Rabbi Shimon says, He becomes a free man under all conditions [we divide the statement in half and it, therefore, is a valid statement] unless [the master] says, Behold all my goods are given to you, so and so, my slave, with the exception of one ten-thousandth of them [since he did not specify which property he excluded from the gift, we say he may have excluded the slave himself, in which case he does not go free].

רבנו עובדיה מברטנורא

שהוא דתנן במתניתין מכאן ועד סוף פרקין, לאו דוקא קרקע, דהוא הדין מטלטלים כל שהוא, אלא איידי דתנא רישא גבי פאה ובכורים ופרובול קרקע כל שהוא, תנא בכל הניך נמי קרקע כל שהוא: **מתנתו קיימת**. אם קנו מידו על המתנה אף על פי שעמד מחלו אינו יכול לחזור בו, הואיל ושייר לעצמו כל שהוא גלי דעתיה דלאו מחמת מיתה כתב המתנה: **לא שייר קרקע כל שהוא**. לעצמו, מסתמא לא שביק איניש נפשיה ערטילאי, ואם לא שהיה חושב ודאי שימות לא היה נותן כל נכסיו, הלכך אם עמד חוזר ואפילו קנו מידו: **וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אבדה כתובתה**. בשכיב מרע מיירי שמחלק נכסיו לבניו, וכתב לאשתו חלק בין הבנים ושמעה אידיה ושתקה ולא אמרה כתובתי אני גובה או כיוצא בזה אבדה כתובתה: ר' **יוסי אומר אם קבלה עליה**. שתהא שותפת בין הבנים, אפילו לא קנו מידה והוא לא צוה שיכתבו כך בפניה אבדה כתובתה, ושוב אינה יכולה לחזור בה. ואין הלכה כרבי יוסי: **ח הכותב כל נכסיו לעבדו**. שכתב כל נכסי נתונים לפלוני עבדי, הרי העבד בכלל הנכסים ונתן לו את עצמו, והאי דקאמר עבדי היינו עבדי שהיה כבר: **שייר קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין**. דכל היכא דנחית לשיורא אמרינן לדידיה נמי שייר, וכי אמר כל נכסי לך אשאר נכסים קאמר ולחנופי ליה קאתי ולא שחרריה כיון דלא אמר ליה עצמך ונכסי. ואפילו אין לו שום נכסים אלא העבד והקרקע ששייר, מכל מקום לא יצא לחירות דכיון דאין מתקיים דבור כל נכסי דהא אתא חוץ ובטל ליה, דלא פלגינן דיבורא, והוי בטל לגמרי, ולא קנה לא עצמו ולא נכסים: ר' **שמעון אומר לעולם הוא בן חורין**. בין אין לו נכסים אחרים אלא העבד והקרקע ששייר, ובין יש לו נכסים אחרים, לעולם הוא בן חורין, ומוקמינן דבור כל נכסי בעבד לבדו בשאין לו נכסים אחרים, ולא אמרינן דבמה שאמר חוץ בטל דבורו, שאמר כל נכסי, דפלגינן דיבורא, ומקיימינן ליה בעבד, ויצא בן חורין: **חוץ מאחד מרובא**. ולא פירש מהו משייר, דהתם אמרינן דאחד מרובא דקאמר היינו עבד, ואיהו לא חשיב ליה אלא כאחד מרובא בנכסים, ואף על גב דשוי טפי ואין הלכה כרבי שמעון:

Gemara Berakhot 6a

גמרא ברכות דף ו' ע"א

It has been taught: Abba Binyamin says: A man's prayer is heard [by God] only in the Synagogue. For it is said: "To hearken unto the song and to the prayer." (I Kings 8:28) The prayer is to be recited where there is song [of the community and the *shaliach tzibur*]. Ravin bar Rav Adda says, in the name of Rabbi Yitzchak: From where is it learned that the Holy One, blessed be He, is to be found in the Synagogue? For it is said: "God stands in the congregation of God." (Psalms 82:1) And from where is it learned that if ten people pray together the Divine Presence is with them? For it is said: "God stands in the congregation of God" [and a "congregation" consists of not less than ten]. And from where is it learned that if three are sitting as a Court of judges the Divine Presence is with them? For it is said: "In the midst of the judges He judges" [ibid. A *bet din* consists of three]. And from where is it learned that if two are sitting and studying the Torah together the Divine Presence is with them? For it is said: "Then they that feared the Lord spoke one with another [implying two people] and the Lord hearkened and heard, and a book of remembrance was written before Him, for them that feared the Lord and that thought upon His name." (Malachi 3:16) What does "And that thought upon His name" mean? Rav Ashi says: If a man thought to fulfill a commandment and he did not do it, because he was prevented by force or accident, then the Scripture credits it to him as if he had performed it. And from where is it learned that even if one man sits and studies the Torah, the Divine Presence is with him? For it is said: "In every place where I cause My name to be mentioned I will come unto you and bless you" [Exodus 20:21; this is derived from the use of the singular "you"]. Now, since [the Divine Presence is] even with one man, why is it necessary to mention two? The words of two are written down in the book of remembrance, the words of one are not written down in the book of remembrance. Since this is the case with two, why mention three? I might think [the dispensing of] justice is only for making peace, and the Divine Presence does not come [to participate]. Therefore this teaches us that justice also is Torah. Since this is the case with three, why mention ten? To [a gathering of] ten the Divine Presence comes first, to three it comes only after they sit down.

תניא אבא בנימין אומר אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית הכנסת שנאמר (מ"א ח') לשמוע אל ה' ואל התפלה במקום רנה שם תהא תפלה. אמר רבין בר רב אדא אומר רבי יצחק מנין שהקדוש ברוך הוא מצוי בבית הכנסת שנאמר (תהלים פ"ב) אלהים נצב בעדת אל ומנין לעשרה שמתפללים ששכינה עמהם שנאמר אלהים נצב בעדת אל. ומנין לשלשה שיושבין בדין ששכינה עמהם שנאמר (שם) בקרב אלהים ישפט. ומנין לשנים שיושבין ועוסקין בתורה ששכינה עמהם שנאמר (מלאכי ג') אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וגו' מאי ולחושבי שמו אמר רב אשי חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מצוה עליו הכתוב כאלו עשה ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו שנאמר (שמות כ') בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו'. וכי מאחר דאפילו חד תרי מבטיא. תרי מכתבן מליהו בספר הזכרונות. חד לא מכתבן מליהו בספר הזכרונות. וכי מאחר דאפילו תרי תלתא מבטיא. מהו דתימא דינא שלמא בעלמא הוא ולא אתיא שכינה קא משמע לן דדינא נמי היינו תורה. וכי מאחר דאפילו תלתא עשרה מבטיא. עשרה קדמה שכינה ואתיא תלתא עד דיתבי:

זוהר ויחי דף רט"ז ע"ב

ויחי יעקב בארץ מצרים אמאי פרשתא דא סתימאה. רבי יעקב אמר בשעתא דמית יעקב אסתמו עיניהון דישראל. רבי יהודה אמר דכדין נהתי לגלותא ואשתעבדו בהון. רבי שמעון אמר מה כתיב לעילא וישב ישראל בארץ מצרים גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד וכתיב ויחי יעקב דלא אתחזו לאפרשא בין דא לדא מה אינון קיימי בתפנוקין דמלכין וקבילו ענגנא וכסופין לגרמיהו אוף יעקב נמי קיים בתפנוקי מלכין בענגנא וכסופא לגרמיה לא אתפרש דא מן דא והכא אקרי ויחי דהא כל יומי לא אקרי ויחי בגין דכל יומי בצערא הו בצערא אשתכחו עליה כתיב (איוב ג) לא שלותי ולא שקמתי ולא נחתי ויבא רגו. אבל בתר הנחת למצרים אקרי ויחי חמא לגריה מלכא חמא לכל בגוי וזכאין צדיקאי וקלחו בתענוגי ותפנוקי עלמא והוא יתיב ביניהון כחמר טב דיתבי על דורגיה כדון אקרי ויחי יעקב ולא פריש בין ויפרו וירבו מאד לויחי יעקב והכי אתחזו. שבע עשרה שנה. מאי טעמא שבע עשרה שנה. אלא אמר רבי שמעון כל יומי דיעקב בצערא הו בצערא אעבר לון בקדמיתא בין דחמא ליוסף והוה קאמי פד יעקב מסתכל ביוסף הוה אשתלים בגנפשיה כאילו חמא לאמיה דיוסף דשפירו דיוסף דמי לשפירו דרחל והוה דמי בגרמיה כמה דלא אעבר עליה צערא ביומו וכד יוסף אתפרש מניה כדון אתקיים לא שלותי ולא שקמתי ולא נחתי ויבא רגו דדא קשיא ליה ליעקב מכל מה דעבר ובזמנא דאתפרש יוסף מניה מה כתיב (בראשית לו) יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה וגומר וכל יומי דיעקב לא הוה ליה צערא כהאי והוה ככי כל יומא לאינון שבע עשרה שנה דיוסף מאי קאתיבו ליה (שם מ) ויוסף ישית ידו על עיניו הא לך שבע עשרה שנה אתרנין בענגין ותפנוקין והנאות וכסופין דדא הוא דכתיב ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגומר. תאנא כל אינון שנין שכינתא יקרא דקדשא בריה דהוה עמיה אשתכח ויגין פד חיים אקרין:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

Sefer HaCharedim, 71b

מוסר

מספר חרדים דף ע"א ע"ב

Drive a strong stake by the Western Wall and a stake into your heart, held and tied well with a rope braided with three strands. One, the love of Him, without separation: "With cords of man I will draw them, with ropes of love." (Hosea 11:4) Two, a verse of the Torah, which frees the King's prisoner deserving of death [i.e., the study of Torah brings forgiveness of sins which cause death]. The King, may He be blessed, has imprisoned the tongue inside two walls, one of bone [the teeth] and one of flesh [the lips]. How can you not seclude yourself with Him, may He be blessed? After all, most of your time you are alone. In your mother's womb, you were alone. When you sleep, the body is alone and the soul is alone. The body in the grave is alone, and the soul is alone in the Garden of Eden,

תקע יתד החזקה אצל כותל מערבי ויתד בלבבך אחוזות קשורות יפה בחבל קלוע בשלש קליעות. אחד, אהבתו בלי פרוד (הושע יא) בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה. ב' פסוק תורה המתיר אסירי המלך חייב מיתה והרי המלך יתברך אסר הלשון בשתי חומות אחת של עצם ואחת של בשר איך לא תתבודד עמו יתברך והנה אתה רוב זמנך יחיד בבטן אמך יחיד בעת תישן הגוף יחידי והנשמה יחידה הגוף בקבר בודד והנשמה בודד בגן עדן כל

[since,] every righteous person has a section, according to the honor due him. In hell, since “the wicked are silenced in darkness,” (I Samuel 2:9) they certainly are alone. Therefore, listen to my voice. Walk with Him always and do not be separated for a moment. For if you will seek Him, He will make

Himself accessible to you and will not separate Himself from you. How lovely and pleasant is His companionship, may He be blessed, for “Is He not your Father, your Master? He has made you, and established you.” (Deuteronomy 32:6)

צדיק מדור לפי כבודו ובגהינם ודאי בין דרשעים בחשך ידמו נמצאו לבדם לבן שמע בקולי לך עמו תמיד ולא תפרד רגע פי אם תדרשנו ידרש לך לא יפרוש ממך מה נאה ונעימה לוייתו יתברך פי הוא אביך קנה הוא עשה ויכוננה:

Practical Law:

Rambam, Laws of Repentance, Chapter 2

הלכה

הרמב"ם הלכות תשובה פרק ב

(1) [If someone is proud and does not make his sin known, but covers up his sins, his repentance is not complete, as it says,] “One who covers his sins will not succeed.” It is written: (Proverbs 28:13). To what does this apply? To sins that are between one person and another. But in the case of sins between an individual and the Omnipresent, one need not reveal them publicly, and it is arrogant of him, if he does reveal it. Instead, he repents before God, blessed is He, and specifies his sins before Him, confessing about them in public, without specification. It is better for him that his sin not be made known, as it states, “Fortunate is he whose sin is borne, whose iniquity is covered.” (Psalms 32:1)

(2) Even though repentance and crying out are always appropriate, they are especially appropriate during the ten days between Rosh

HaShanah and Yom Kippur, and are accepted immediately, as is stated, “Seek the Lord when He is to be found.” (Isaiah 55:6) To what does this apply? To an individual. But a group is answered whenever they repent and cry out wholeheartedly, as is stated, “[For what great nation is there who has God so near to them] As the Lord, our God, is at all times that we call upon Him” (Deuteronomy 4:7). (3) The Day of Atonement is a time of repentance for everyone, for the individual and the group. It is the conclusion of forgiveness and absolution for Israel. Therefore, everyone is obligated to repent and to confess on the Day of Atonement. The

א פתיב (משלי כח) מכסה פשעיו לא יצליח במה דברים אמורים בעבירות שבין אדם לחבירו אבל בעבירות שבין אדם למקום אינו צריך לפרסם עצמו ועזות פנים היא לו אם גלם אלא שב לפני האל ברוך הוא ופורט חטאיו לפניו ומתודה עליהם לפני רבים סתם וטובה היא לו שלא נתגלה עונו שנאמר (תהלים לב) אשרי נשוי פשע בסויה חטאה: ב אף על פי שהתשובה והצעקה יפה לעולם. בעשרה ימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד שנאמר (ישעיה נה) דרשו ה' בהמצאו במה דברים אמורים ביחיד אבל צבור כל זמן שעושים תשובה וצועקין בלב שלם הן נענין שנאמר (דברים ד) ביה' אלהינו בכל קראנו אליו: ג יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל לפיכך חייבים הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום

commandment of confession on the Day of Atonement is that one should begin on the eve of the day [at the afternoon prayer (*minchah*)], before one eats [the *סעודת* (*meal of separation*)], lest he choke at the meal before he confesses. And even though one has confessed before eating, he repeats the confession on the night of Yom Kippur during the evening *ma'ariv* prayer, and repeats the confession in the morning prayer, in the *musaf* [additional] prayer, in the afternoon *minchah* prayer, and in the *ne'ilah* prayer [recited just before dark at the end of the day]. When does one confess? An individual — after his [silent *amidah*] prayer, and the prayer leader — in the middle of his prayer [his repetition of the *amidah*], in the fourth blessing.

הַכְּפֹרִים וּמִצְוֹת וַיְדוּי יוֹם הַכְּפֹרִים שְׂיִתְחִיל
בְּעֶרְבַּ הַיּוֹם קוֹדֵם שְׂיֵאכֹל שְׂמָא יִחַנֵּק בְּסְעוּדָה
קוֹדֵם שְׂיִתְוֹדָה וְאַף עַל פִּי שְׂהִתְוֹדָה קוֹדֵם
שְׂיֵאכֹל חוּזֵר וּמִתְוֹדָה בְּלִילֵי יוֹם הַכְּפֹרִים
עֶרְבִית וְחוּזֵר וּמִתְוֹדָה בְּשַׁחֲרִית וּבְמוֹסָף
וּבְמִנְחָה וּבְנִעִילָה וְהֵיכֵן מִתְוֹדָה יְחִיד אַחַר
תְּפִלָּתוֹ וּשְׁלִיחַ צְבוּר בְּאֻמְצַע תְּפִלָּתוֹ בְּבִרְכָה
רְבִיעִית:

VAYECHI FOR MONDAY

ויחי ליום שני

TORAH

תורה

יכוין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד' דמילוי יוד דשם ב'ן להשאיר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ג וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְיוֹסֵף אֵל שְׂדֵי
אֶתְגַּלִּי לִי בְלוּז פְּאַרְעָא דְכְּנַעַן
וּבְרִיךְ יִתִּי: ד וַיֹּאמֶר לִי הָא
אַנָּא מִפִּישׁ לָךְ וְאַסְגַּנְךָ
וְאַתְגַּנְךָ לְכַנְשֵׁת שְׂבִטִין וְאַתָּן
יֵת אַרְעָא הָדָא לְבְנֶיךָ בְּתֵרֶךְ

ג וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-יוֹסֵף אֵל שְׂדֵי נְרָאָה-
אֵלֵי בְלוּז בְּאַרְצָן כְּנַעַן וַיְבָרַךְ אֹתִי:
ד וַיֹּאמֶר אֵלֵי הַנְּנִי מִפְּרֶךְ וְהִרְבִּיתֶךָ
וַנְּתַתֶּיךָ לְקַהֵל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת-הָאָרֶץ

(3) And Yaakov said to Yosef: The Almighty God Sha-ddaiy appeared to me in Luz, in the Land of Canaan, and He blessed me; (4) And He said to me: I shall hereby make you fruitful and numerous; I shall make you into a congregation of peoples; I shall give this Land to your descendants after you as an eternal

RASHI

רש"י

(4) **I shall make you into a congregation of peoples** — [Said Yaakov:] “God gave me the news that in the future, a congregation of peoples is to issue forth from me. Now, even though God used both the expression of nation and [also] a congregation of nations [when blessing me], that is because, He said nation regarding Binyamin, (Genesis 35:11 and see Rashi there). [However, when God continues there (Genesis 35:11) and says] a congregation of nations, this [plural expression] implies two [more offspring], apart from Binyamin, and yet I had no more sons [after Binyamin]! I

(ד) וַנְּתַתֶּיךָ לְקַהֵל עַמִּים. בְּשִׁרְנֵי שְׁעֵתִידִים לְצֵאת
מִמִּנֵּי עוֹד קַהֵל וְעַמִּים, וְאַף עַל פִּי שְׂאָמַר לִי: גוֹי
וְקַהֵל גוֹיִם, גוֹי, אָמַר לִי עַל בְּנֵימִין, קַהֵל גוֹיִם, הָרִי
שְׁנַיִם לְבַד מִבְּנֵימִין, וְשׁוּב לֹא נוֹלַד לִי בֶן. לְמִדְנָה